

Asia: VN/9952/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot muutosehdotuksista

On hyvä, että henkilö voi omasta pyynnöstään tai Suomi.fi-valtuutetun toimesta lopettaa Suomi.fi-viestien käytön ja siirtyä paperitiedoksiantojen vastaanottamiseen.

Huolena ovat henkilöt, joiden toimintakyky muuttuu niin, ettei Suomi.fi-viestit tavoita heitä eivätkä he pysty oma-aloitteisesti lopettamaan Suomi.fi-viestien käyttöä. Jos henkilö ei avaa viestejä tiettyyn aikaan, voisiko seuraavan viestin lähettää paperitse?

On tärkeä varmistaa mahdollisimman monen henkilön kohdalla, että hän saa tiedoksiannon saapuneista Suomi.fi-viesteistä. Voisiko ilmoitus saapua sähköpostin lisäksi myös tekstiviestitse, jos asiakas sitä toivoo?

Huomiot tiedoksiantoa koskevista ehdotuksista (18-19 b §:t)

-

Huomiot sähköisen asiakirjan saapumista määräajassa koskevasta ehdotuksesta (11 §)

-

Muut huomiot

-

Huomiot soveltamisalan muuttamista koskevasta ehdotuksesta esitutkinnan ja poliisitutkinnan osalta

-

Huomiot oikeudenkäymiskaaren (erit. OK 11:3) ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain prosessiosoitte- ja tiedoksiantosäätelyä koskevista ehdotuksista

-

Muut huomiot koskien oikeudenkäymiskaarta ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia

-

Huomiot oikeudenkäyntimaksun porrastusta koskevasta ehdotuksesta hallinto- ja erityistuomioistuinten osalta

-

Esityksessä on arvioitu ehdotettavien muutosten perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia, yritysvaikutuksia ja viranomaisvaikutuksia. Onko esityksessä otettu huomioon tältä osin keskeisimmät vaikutukset? Arvioitanko muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei ole tunnistettu?

Ehdotetut lakimuutokset selkeyttävät lakia. Pidämme tärkeänä sitä, että viranomaisviestintä kehitetään tulevaisuudessa entistä selkeämmäksi, saavutettavammaksi ja ensisijaisesti digitaalseksi silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. Laissa huomioidaan hyvin myös kansalaiset, jotka eivät käytä digipalveluita lainkaan. Haluamme kuitenkin nostaa esiin vakavan huolen siitä, miten lakiesityksessä otetaan huomioon ne henkilöt, joiden digitaaliset taidot ovat alentuneet tai toimintakyky sähköisten palveluiden käytössä heikentyy merkittävästi. On tärkeää, että oikeus tiedon saantiin ja viranomaisasioiden hoitamiseen toteutuu yhdenvertaisesti kaikille. Hyvällä ja oikea-aikaisella viestinnällä on suuri merkitys.

Lakiesityksen mukaan henkilön Suomi.fi-viestien käyttö palautuu automaattisesti viranomaisaloitteisesti, mikäli hän asioi sähköisesti vahvalla tunnistautumisella, vaikka olisi aiemmin kieltäytynyt viestipalvelun käytöstä. Tämä tarkoittaa, että henkilö, jolla ei ole tosiasiallista kykyä käyttää Suomi.fi-viestejä, voi päätyä viestipalvelun käyttäjäksi tahtomattaan – ja joutua tämän seurauksena erikseen toistuvasti pyytämään käytön lopettamista. On tilanteita, joissa henkilö täyttää esimerkiksi kerran vuodessa avustetusti sähköisen veroilmoituksen, mutta ei asioi muuten sähköisesti. Tällaisissa tilanteissa olisi ensiarvoisen tärkeää, että kirjautuessa tulisi selkeä tieto sähköisten viestien käyttöönotosta sekä ohjeista, miten ne voi perua. Peruuttamisen pitää tapahtua kansalaisen näkökulmasta helposti, myös ilman digiä.

Koemme hyväksi, että digituki on nähty tärkeänä tukimuotona kansalaisten asiointissa. Haluamme varmistaa, että digituen jatkuvuus ja pysyvyys turvataan valtakunnallisesti. Suomi.fi-viestit -palvelun käyttöön liittyvä tuki tulee olla saatavilla. Viranomaisten omien palveluiden käytön tuen lisäksi tullaan tarvitsemaan laaja-alaista digitukea jatkossakin. Digituki ja eri sektoreiden yhteistyö sen piirissä on varmistettava, esimerkiksi digitukea tarjoavien järjestöjen rahoitusmalleja turvaamalla.

Muut huomiot

-

Etelämäki Tiina

Vanhustyön keskusliitto - Centraförbundet för de gamlas väl ry